

N:o 60.

Af Herr Jonas Petter Nilsson: Om ändring i gällande stadganden rörande grunderna för byggnad och underhåll af kyrka m. m. på landet.

Bland sträfvanden, som för närvarande i hög grad taga uppmärksamheten i anspråk, är jemväl det att söka ernå en jemu fördelning på statens samtliga medborgare af de bidrag, vare sig i penningar eller arbete, som det allmänna behovet kräver. Mycket har väl under de senare åren i denna rigtning blifvit verkadt inom vårt land; dock kvarstå ännu sedan förgångna tider stadganden, hvilka, om ock, då de stiftades, de enda möjliga eller lämpliga, likväl numera, genom de under tidernas lopp uppkomua förändrade förhållanden, ofta leda till främjande af en medborgares fördel på en annans bekostnad. I detta afseende förtjena de föreskrifter, som på landet uteslutande vid hemmantal binda vissa skyldigheter, vårt synnerliga beaktande. Genom dylika stadganden blifver nemligen en klass af medborgare — jordegarna — ensam den betungade, då deremot öfriga medborgareklasser gå fria, ehuru medlemmar af dessa senare numera i stor mängd förekomma jemväl å landet. Vidare är, till följd af den stora skilnad, som kan förekomma i afkastniugen af ett hemman i förhållande till ett annat, sjelfva hemmantalet en olämplig måttstock för beräkande af storleken utaf de bidrag, hvarje särskild jordegare bör lemna.

Då likväl icke alla stadganden, som grunda skyldigheters utgörande på hemmantal, kunna med ens upphävas, men de icke heller hänga så tillhopa, att därför deras kvarstående i vissa fall bör hindra deras upphäfvande i andra, vill jag med denna motion endast söka afhjelpa en af de många odiösa olägenheter, berörda grundsats medför.

I 26 kapitlet 1 § Byggningsbalken af vår nu gällande lag af år 1734 stadgas, att byggande och underhållande af kyrka med hvad dertill hörer, såsom klockstapel, kyrkomur, socknestuga och fattigstuga skall, med undantag för de dervid erforderliga dagsverken, som utgå efter matlag, utgöras efter hemmantal af dem, som i socknen bo. Från nämnda stadganden göras dock genom särskilda författningar och privilegier några undantag, hvilka likväl endast beröra Skåne, Halland, Blekinge och Bohus län.

Redan länge har orättvisan i nämnda lagstadgande rörande grunden för denna byggnadsskyldighet varit insedd, hvadan ock Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 20 Juni 1866 anhöllo, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och näst derefter kommande Riksdag meddela förslag till sådana förändrade stadganden angående deltagande i byggnad och underhåll af kyrka med hvad dertill hörer, äfvensom af socknestuga och fattigstuga, att dessa åligganden blefve för medlemmarne af kommunen efter billiga grunder gemensamma. (Se underdåniga skrifvelsen N:o 108 i Bihang till samtliga Riksståndens protokoll vid lagtima Riksdagen i Stockholm åren 1865 och 1866). Öfver denna Rikets Ständers framställning lät Kongl. Maj:t infordra Kongl. Kammarkollegiets underdåniga utlåtande, hvilket lærer afgifvits år 1869, hvarefter ärendet fortfarande afvaktat Kongl. Maj:ts beslut, derom underrättelse på sidan 20 i bilagan till Justitie-ombudsmannens berättelse meddelats äfven innevarande Riksdag.

Vid 1873 års riksdag väcktes så väl inom Första som Andra Kammaren förslag om ändring i ofvanberörda lagstadgande, hvilka förslag dock blefvo af Lag-Utskottet afstyrkta på grund deraf att frågan var beroende på Kongl. Maj:ts åtgärd, hvars nådiga beslut antogs vara att snart förvänta. Som nu nära tio år äro förflutna, sedan Rikets Ständers skrifvelse i detta ämne afläts, föranlätas jag att förnya mitt vid 1873 års riksdag väckta förslag

att, med bibehållande af Kongl. Resolutionen den 13 December 1672, som bestämmer att kyrkor i Skåne skola byggas och underhållas med kyrkotionden, samt med den rätt oförkränt, som blifvit genom särskilda författningar och privilegier tillerkänd jord af viss natur i afseende å befrielse från deltagande i kyrkas byggande, Riksdagen må för sin del besluta:

I:o att i öfrigt skyldighet att bidraga till byggande och underhållande af å landet belägen kyrka med hvad dertill hörer, såsom klockstapel, kyrkomur, socknestuga och fattigstuga, skall, med undantag för de dertill erforderliga dags-

dagsverken, hvilka böra utgöras i likhet med hvad hittills stadgadt varit, åligga en hvar, som enligt 57 § i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 Mars 1862 är pliktig att till kommunens gemensamma utgifter lemna bidrag; och

2:o att dessa bidrag skola utgöras med belopp, som bestämmas enligt de i 58 § af nämnda Kongl. förordning för kommunalutskylders utgörande stadgade grunder.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles, och torde det Utskott, hvar till denna motion remitteras, vidtaga de förändringar som anses behöfliga.

Stockholm den 28 Januari 1876.

J. P. Nilsson,
från Kalmar län.

N:o 61.

Af Herr Per Nilsson i Kalhult: Om ändring i gällande stadganden angående väg- och brobyggnadsskyldigheten å landet.

På skäl, som omförmälas i Lag-Utskottets vid sistlidna riksdag utlåtande N:o 11, får jag härmed föreslå,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utreda, huruvida icke skyldigheten att deltaga i väg- och brounderhållet på landet må kunna åläggas all fast egendom och följaktligen

Bih. till Riksd. Prot. 1876. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 7 Häft. 3